

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Prezentul proiect a fost elaborat în vederea ajustării prevederilor Legii privind prevenirea și combaterea criminalității informatice nr. 20 - XVI din 03 februarie 2009 (*Monitorul Oficial nr 11 - 12/17 din 26.01.2010*) și Legii comunicațiilor electronice nr. 241 - XVI din 15 noiembrie 2007 (*Monitorul Oficial nr. 51-54/155 din 14 martie 2008*) la prevederile Directivei 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice) (*JOCE L201/37 din 31 iulie 2002*) și Directivei 2006/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 martie 2006 privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice și de modificare a Directivei 2002/58/CE (*JOCE L105/54 din 13 aprilie 2006*), precum și în vederea asigurării posibilității de intervenție efectivă a Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în domeniul comunicațiilor electronice - măsuri prevăzute la pct. 38 al Programului Național de implementare a Planului de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană în domeniul liberalizării regimului de vize, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 130 din 24 februarie 2012.

Noile tehnologii digitale avansate sînt introduse la ora actuală în rețelele de comunicații electronice, ceea ce dă naștere la cerințe specifice de protecție a datelor cu caracter personal și a confidențialității utilizatorului.

Astfel, Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (*JOCE L281/31 din 23 noiembrie 1995*), document care dezvoltă și concretizează principiile Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, nr. 108 din 28 ianuarie 1981, în art. 6 statuează principiile referitoare la calitatea datelor, și anume, datele cu caracter personal trebuie să fie: *prelucrate în mod corect și legal; colectate în scopuri determinate și legitime și să nu mai fie prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopurile pentru care sînt colectate și/sau prelucrate ulterior; exacte și dacă este necesar, actualizate; păstrate într-o formă ce nu permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă nu mai lungă decît este necesar în vederea atingerii scopurilor pentru care au fost colectate sau pentru care vor fi prelucrate ulterior*, principii transpuse și în art. 4 din Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08 iulie 2011.

În această ordine de idei, Directiva privind păstrarea datelor generate sau prelucrate în legătură cu furnizarea serviciilor de comunicații electronice accesibile publicului sau de rețele de comunicații publice și de modificare a Directivei 2002/58/CE, prevede în art. 6 că datele necesare pentru urmărirea și identificarea sursei unei comunicații, pentru identificarea destinației unei comunicații, pentru identificarea datei, a orei și a duratei unei comunicații, pentru identificarea echipamentului de comunicații al utilizatorilor sau la ce servește echipamentul acestora, și datele necesare pentru identificarea locației echipamentului de comunicație mobilă, se păstrează pe perioade de cel puțin șase luni și nu mai mult de doi ani de la data efectuării comunicației.

Avînd în vedere că Legea privind prevenirea și combaterea criminalității informatice stipulează termene ce nu se încadrează în limitele impuse de directiva menționată supra, se propune ajustarea acestora, completîndu-se cu prevederi care să transpună prevederile art. 6 din Directiva 2006/24/CE, în acest sens fiind statuate clar termenele maximale în care poate avea loc ingerința în viața privată a utilizatorilor de servicii de comunicații accesibile publicului larg, totodată creînd un cadru legislativ concis și previzibil.

O altă prevedere ce contravine principiilor de protecție a datelor cu caracter personal este cea stipulată la art. 7 alin. (1) lit. d) al Legii privind prevenirea și combaterea criminalității informatice, potrivit căreia, furnizorii de servicii sînt obligați să prezinte autorităților competente, în temeiul unei solicitări efectuate în condițiile legii, orice alte date care pot conduce la identificarea utilizatorului. Aceasta deoarece presupune un volum excesiv de date cu caracter personal, fapt ce contravine principiilor de protecție a datelor cu caracter personal statuate de art. 5 al Convenției pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, art. 5 al Directivei 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date și art. 4 al Legii nr. 133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

Lipsa unei reglementări exhaustive, a acelor date necesare identificării utilizatorilor, face posibilă comiterea unor abuzuri în activitatea de reținere, prelucrare și utilizare a datelor stocate de furnizorii serviciilor de comunicații electronice.

Astfel, se propune excluderea sintagmei „orice alte date care pot conduce la identificarea utilizatorului”.

Or, un exemplu elocvent din practica internațională în domeniu servește excepția de neconstituționalitate admisă de Curtea Constituțională a României prin Decizia nr. 1258 din 08.10.2009, prin care s-au constatat drept neconstituționale dispozițiile Legii nr.298/2008 privind reținerea datelor generate sau prelucrate de furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului sau de rețele publice de comunicații, precum și pentru modificarea Legii nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice [- Art.1. - „(1) Prezenta lege stabilește obligația furnizorilor de servicii și rețele publice de comunicații electronice de a reține anumite date generate sau prelucrate în cadrul activităților de furnizare a serviciilor de comunicații electronice, pentru punerea acestora la dispoziția autorităților competente în scopul utilizării în cadrul activităților de cercetare, de descoperire și de urmărire a infracțiunilor grave.

(2) Prezenta lege se aplică datelor de trafic și de localizare a persoanelor fizice și juridice, precum și datelor conexe necesare pentru identificarea abonatului sau a utilizatorului înregistrat.

(3) Prezenta lege nu se aplică în ceea ce privește conținutul comunicării sau informațiile consultate în timpul utilizării unei rețele de comunicații electronice.

(4) Punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi se face cu respectarea prevederilor Legii nr.677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr.506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice, cu completările ulterioare.";

- Art. 15. - „Furnizorii de rețele publice de comunicații și furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului au obligația ca, la solicitarea autorităților competente, în baza autorizației emise potrivit dispozițiilor art. 16, să transmită acestora de îndată datele reținute potrivit prezentei legi, cu excepția cazurilor de forță majoră.”], fiind menționat că: „*Legea autorizează reținerea datelor necesare determinării datei, orei și duratei unei convorbiri telefonice sau comunicații electronice, a identificării tipului de apel telefonic, a echipamentului, a locației echipamentului destinat comunicării, fără, însă, a defini în mod expres ce se înțelege prin „date conexe” necesare pentru identificarea abonatului sau a utilizatorului înregistrat, date ce sînt de asemenea prelucrate de furnizorii serviciilor de comunicații și telecomunicații. Drepturile pretinse a fi încălcate, în opinia autorului excepției, sînt drepturi personale nepatrimoniale, complexe, elementul comun al acestora constînd în spațiul intim de exercitare la nivelul fiecărei persoane. Dreptul la respectarea vieții private și de familie beneficiază de recunoaștere unanimă și protecție internațională, astfel cum rezultă din art. 12 al Declarației Universale a Drepturilor Omului, din art. 17 al Pactului internațional privitor la drepturile civile și politice, din art.8 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și din art.26 al Constituției României. Dreptul la respectarea vieții intime implică în mod necesar și secretul corespondenței, fie că această componentă este expres menționată în cuprinsul aceluiași text al art.8 din Convenție, fie că este reglementată distinct, cum este cazul art.28 din Constituție”.*

O situație similară celei ce se referă la păstrarea datelor comunicațiilor electronice, reglementată în Legea privind prevenirea și combaterea criminalității informatice, se atestă și în cazul Legii comunicațiilor electronice.

Prin urmare, se propune completarea ultimei cu prevederi specifice privind perioada de păstrare a comunicațiilor electronice.

Lotodată, întru asigurarea exercitării atribuțiilor funcționale ale Autorității naționale de protecție a datelor cu caracter personal, se propune modificarea art. 9 alin. (2) din lege prin includerea Centrului în lista entităților cu care Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației urmează să colaboreze, iar art. 20 alin. (3) din același act legislativ, prin completarea acestuia cu o nouă literă prin care se obligă furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice să prezinte, în condițiile Legii privind protecția datelor cu caracter personal, informația solicitată de Centrul Național pentru protecția Datelor cu Caracter Personal.

Implementarea acestui proiect nu necesită cheltuieli financiare.

Precizăm că, ajustarea legilor propuse pentru modificare și completare va contribui esențial la realizarea condiționalităților fazei II a Planului de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană în domeniul liberalizării regimului de vize pentru cetățenii Republicii Moldova.